

EDICE ADVENTURE

KOKTEJL

everest

Časopis o horách, lidech a adrenalinu

Cena výtisku 50 Kč / 2,29 € (69 Sk)
pro předplatitele 39 Kč / 1,65 € (50 Sk)

Výročí ČS. horolezectví

Piz
Bernina

Mount
Robson

Walliské Alpy

Cena výtisku: 50 Kč / 2,29 € (69 Sk)

TÉMA
Královské průsmyky

EXTRÉMNI VÝKON
Transalpine Run

SKIALP
Tuxské Alpy

40. výročí HIMÁLAJSKÝCH expedic

Annapurna IV.

První „oficiální“ Čs. horolezecká expedice, vedená Vladimírem Šedivým, byla realizována v letním období roku 1965 a měla za cíl výstupy a prvovýstupy ve Vachánském koridoru a Hindúkuši. Skvělým výsledkem bylo 17 výstupů, z toho 7 prvovýstupů. Druhá expedice do Hindúkuše v roce 1967 se zaměřila především na dosažení Tirič Miru (7708m) a další prvovýstupy v této oblasti. Čs. horolezectví tak jednoznačně potvrdilo příslušnost ke „světové špičce“ té doby.

Historie československého a českého horolezectví je ve srovnání s dlouhodobou tradicí expedičních aktivit jiných zemí, Británie, Itálie, Německa, Rakouska atd., sice podstatně kratší, ale mimořádně úspěšná. Ovlivnil to i fakt, že většina našich výprav v 70. a 80. letech se zaměřila na prvovýstupy novými cestami. Světová úroveň realizovaných výstupů měla základ v širokém kádru vynikajících lezců, majících zkušenosti z výstupů a prvovýstupů ve Vysokých Tatrách, Alpách, Kavkaze, Andách a Pamíru. Myslím si, že snaha po prvovýstupech naplňovala jednu ze základních filozofických myšlenek

alpinismu, dnes občas v expedičním horolezectví opomíjenou - objevovat, poznat, zvládnout a realizovat něco zcela nového a pokud možno i obtížného. Vůbec první naší výpravou, která se do Himálaje vydala, byla „tatranská expedice“ k vrcholu Nanga Parbatu v létě 1969. Další expedice z podzimu stejného

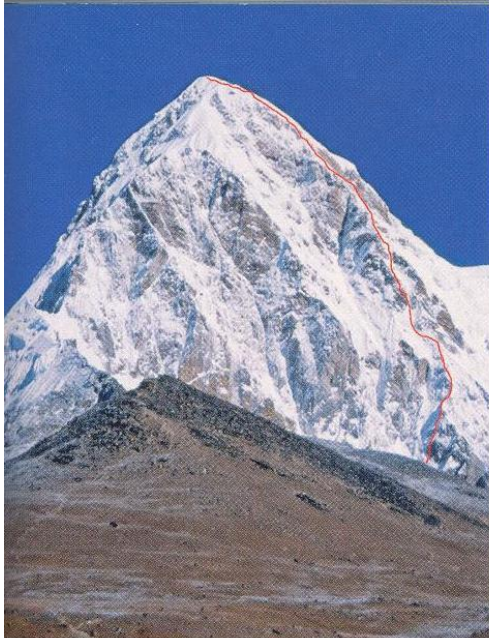

Dhaulágiri – západní stěna 1984.

roku se stala první úspěšnou výpravou v nejvyšších velehorách naší Země Himálaji a navazující osmitisícové oblasti Karákóramu. Byla jí expedice, kterou zorganizovali „písaři“ ze severu Čech. V expedičním týmu byly s výjimkou zraněného Radana Kuchaře nejvýznamnější osobnosti pískovcového lezení, které

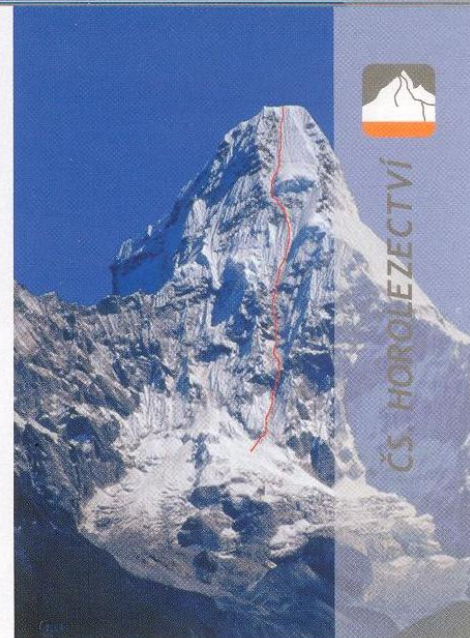
Dhaulágiri západní stěna 1984, 1985, 1988.

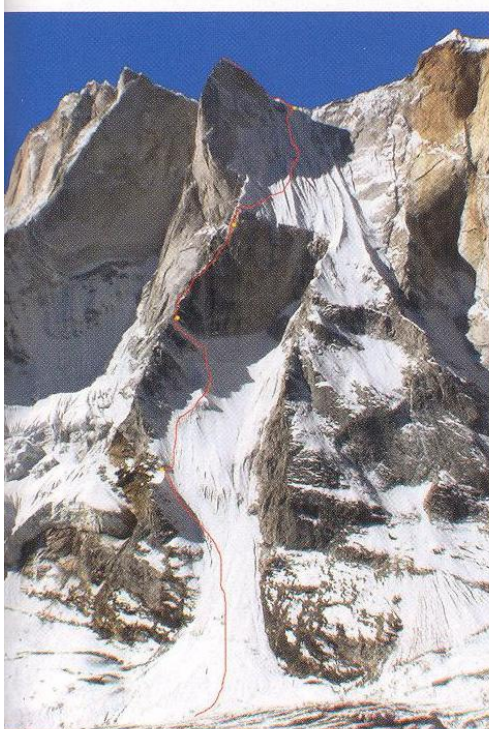
Pumori – JV stěna 1996.

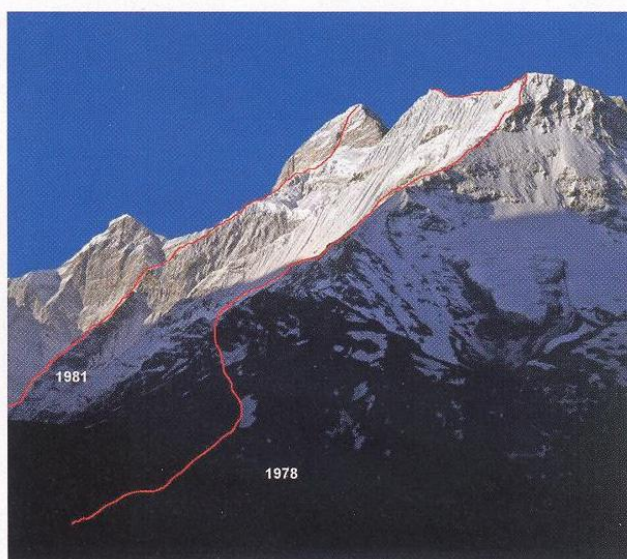
Shivling – severní stěna 1987.

Ama Dablam – 1986.

Mount Meru 2006.

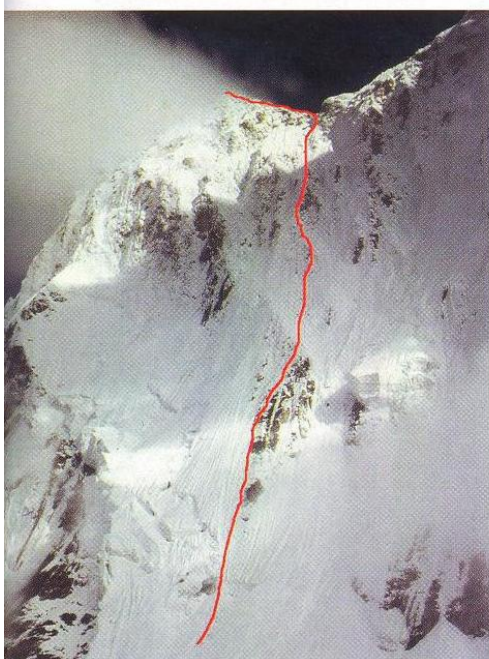
Nanda Devi – 1978, 1981.

girathi III. Počátek 80. let je průnikem našeho horolezectví do světové elity. Po předchozím pokusu v roce 1978 zdolává ostravská výprava o tři roky později nádherný a obtížný severovýchodní piliř Nanda Devi. Ve stejném roce slovenská expedice vystupuje jihozápadním piliřem Jannu, bohužel bez dokončení ideální přímé trasy s okli-

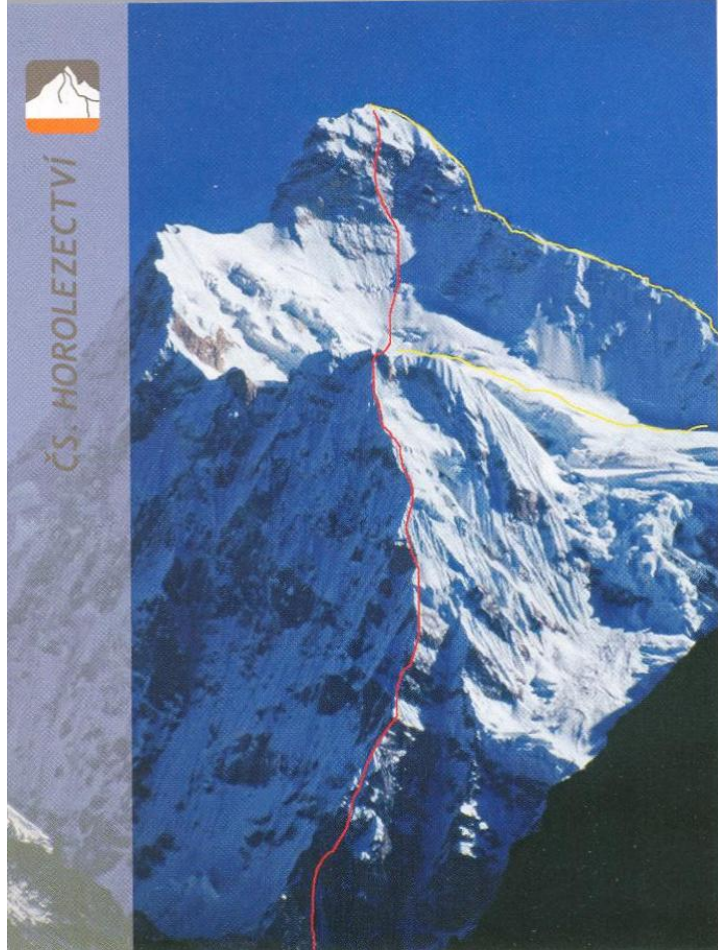
měly v té době již řadu zkušeností z Alp i Hindúkuše. Tato skromná výprava, vedená Vladimírem „Chroustem“ Procházkou, dosažením vrcholu Annapurny IV (7525 m) dvojicí Miloš Albrecht a Ang Babu Sherpa tak stojí na počátku úspěšné série čs. a českých expedic.

V 70. letech odjížděly výpravy do Himálaje jen zřídka. V roce 1971 dosahují českoslovenští horolezci poprvé vrcholu osmitisícovky - Nanga Parbatu. Doplnujícími aktivitami byly prvovýstupy na nižší, do té doby nedostoupené předvrcholy. Velmi výrazně vstupuje naše horolezectví do himálajské historie v roce 1976, a to dvěma prvovýstupy: jihozápadním piliřem Makalu a severozápadní stěnou Nunu. O rok později následuje prvovýstup severní stěnou Kalanky, kterou prostupuje dvojice L. Jón a J. Rakoncaj a také prvovýstup S hřebenem Manaslu North II (7157 m). V roce 1979 se daří vůbec první výstup na jeden z vrcholů skupiny Bhagirathi (později označený za Bhagirathi IV) a prvovýstup S piliřem Bha-

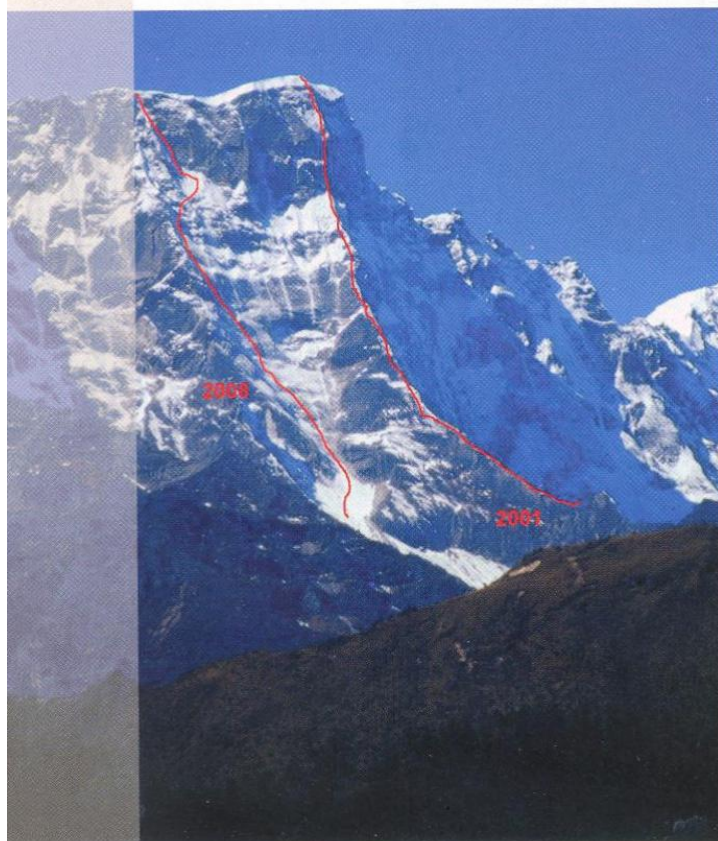
kou po klasické cestě a další skupina, poprvé v čs. historii, bez použití kyslíkových přístrojů zdolává osmitisícový vrchol severní stěnou Kančendžengy. Mimořádné úspěchy přinesl rok 1984. Byly realizovány dva obtížné prvovýstupy - jižní stěnou Lhoce Shar (8400 m) a západní stěnou Dhaulágiri I (8167 m). Ve stejném roce poprvé dosáhla osmitisícový vrchol Věra Komárková a Dina Štěrbová (Čho Oju) a poprvé, navíc bez použití kyslíkových přístrojů, byl námi dosažen vrchol Mount Everestu. V roce 1985 následuje další prvovýstup Z stěnou Dhaulágiri I s dosažením J hřebene a Dušan Becík a Jarýk Stejskal realizují historicky vůbec 1. zimní výstup na osmitisícovku v alpském stylu! Další zásadní úspěchy československého horolezectví přinesl rok 1988, bohužel s řadou tragických událostí. Z. Demján vystupuje spolu se dvěma Kazachy jihozápadním piliřem Dhaulágiri I v alpském stylu, dvojice Nežerka - Martiš dosahuje vrcholu Annapurny I po prvovýstupu západní stěnou. Na Mount

Kalanka severní stěna.

Jannu 1981.

Kwangde Nup 2001, 2008.

Everest vystupují v alpském stylu jihozápadní stěnou čtyři účastníci slovenské výpravy, kteří ale při sestupu umírají. K úspěchům 80. let patří prvovýstup alpským stylem severní stěnou Shivelingu, sólový prvovýstup Mirka Šmída na Ama Dablam a velká „osmitisícovková“ série našeho nejúspěšnějšího výškového

Novák, se postupně akcemi (zejména expedicemi na Čho Oju a aktivitami spolku Himalaya 8000 v čele s Josefem Šimůnkem) oživily expediční aktivity. Uznání zaslouží nesporně také prvovýstup L. Sulovského a Z. Michalce na Pumori v roce 1996. Vstupem dalších osobností v konci 90. let výrazně vzrostl

Přehled prvovýstupů:

- Nanga Parbat, předvrchol (7910 m), vedoucí Ivan Gálffy, J. Psotka, A. Puškáš, I. Urbanovič, 1971
- Nanga Parbat, JV vrchol (7530 m), J. Psotka, A. Puškáš, I. Urbanovič, 1971
- Rakiot Peak (7070 m), S stěna, G. Haak, A. Puškáš, I. Urbanovič, 1971
- Makalu (8463 m), JZ pilíř, vedoucí I. Gálffy, na vrcholu M. Křišťák, K. Schubert, J. Camprubi (Španělsko), 24. 5. 1976
- Nun (7135 m), SZ stěna, vedoucí F. Čejka, na vrcholu F. Čejka, J. Vančata (27. 10.), R. Hroza, V. Cholasta, A. Kundera, V. Šitný, J. Seifert (28. 10. 1976)
- Kalanka (6931 m), SZ stěna, vedoucí F. Grunt, na vrcholu L. Jón, J. Rakoncaj (20. 9. 1977)
- Nanga Parbat North (7816 m), Z stěna, prvovýstup na vrchol, vedoucí M. Šajnoha, na vrcholu A. Belica, J. Just, J. Zátka, M. Zátka (4. 7. 1978)
- Bhagirathi IV (6556 m), prvovýstup na nižší ze dvou vrcholů (6.500 m), vedoucí Z. Lukeš, na vrcholu dne 4. 10. 1979 K. Jerhot, Z. Lukeš, L. Páleníček
- Bhagirathi III (6454 m), S hřeben, vedoucí Z. Lukeš, na vrcholu K. Jerhot, Z. Lukeš, L. Páleníček (8. 10. 1979)
- Manaslu North II (7157 m), S hřeben, prvovýstup na vrchol, vedoucí V. Krupička, na vrcholu J. Červinka, O. Srovnal (16. 10.), M. Novotný, V. Krupička (18. 10. 1979)
- Nanda Devi, S vrchol (6895, resp. 7050 m ?), S pilíř a SZ hřeben, vedoucí Vladimír Starčala, 1978
- Jannu (7710 m), JZ pilíř, Francouzský hřeben, vedoucí B. Adam, na vrcholu R. Gálffy, L. Divald, I. Vozárik (23. 5. 1981), v přímé původní trase dosáhli J. Martiš a J. Španík výšky 7500 m
- Nanda Devi (7816 m), SV pilíř, vedoucí M. Marthaus, na vrcholu O. Srovnal, B. Kadlčík, L. Horka, L. Paleček, M. Karafa (16. 9.), J. Rakoncaj, L. Sulovský (19. 9. 1981)
- Lhoce Shar (8400 m), vedoucí I. Gálffy, na vrcholu Z. Demján (20. 5.), P. Božik, J. Rakoncaj, J. Stejskal (21. 5. 1984)
- Dhaulágiri I (8167 m), Z stěna, vedoucí J. Novák, na vrcholu J. Šimon, K. Jakeš, J. Stejskal (23. 10. 1984)
- Dhaulágiri I – Z stěna, pilíř v pravé části, navazující na J hřeben (Japonskou cestu) ve výšce 7200 m, vedoucí J. Novák, na vrcholu pilíře J. Nežerka, Ital R. Nicco a J. Rakoncaj s P. Božíkem
- Ama Dablam (6812 m), Z stěna, Miroslav Šmíd v sólovýstupu, obtížnost IV+, 80°, na vrcholu 11. 10. 1986

horolezce Josky Rakoncaje, který vylezl dvakrát na K2 a dále na Lhoce Shar, Manaslu, Čho Oju, Nanga Parbat, Annapurnu I, Shisha Pangmu a Broad Peak. Po určitém útlumu v prvních letech po roce 1990, kdy se expedice zúčastnili především jednotlivci v zahraničních výpravách, například J. Rakoncaj, L. Sulovský (první český horolezec na vrcholu Mount Everestu, navíc bez použití kyslíkového přístroje), S. Šilhán a J.

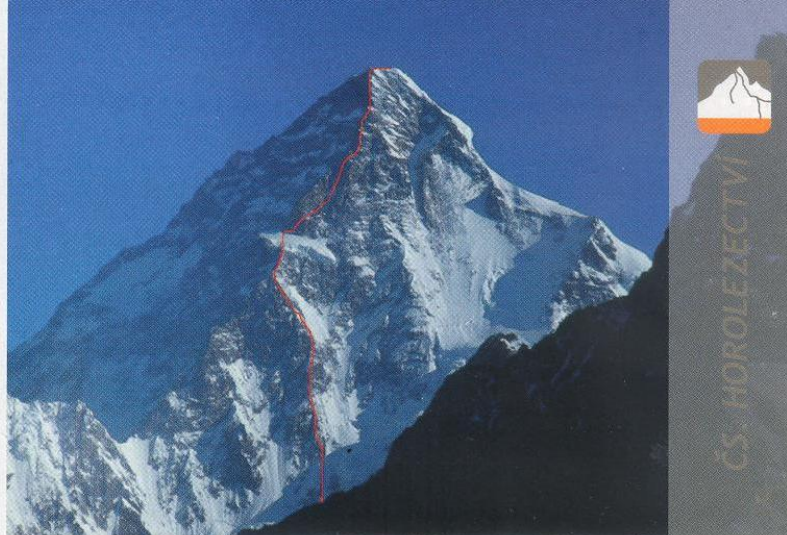
počet výstupů na vrcholy osmitisícovek i na nižší štíty s realizací nových cest, vesměs v alpském stylu.

K úspěchům tak patří další výstupy na Mount Everest bez použití kyslíkových přístrojů, a to dvojice Radek Jaroš a Vladimír Nosek (1998), později ve stejném pojetí i Miroslava Cabana. Historicky významné je také dosažení vrcholu dvou osmitisícovek Soňou Boštikovou-Vomáčkovou bez použití kyslíkového přístroje - Makalu (1998) a Lhoce (1999). Skialpinisté se prosadili do naší himálajské historie sjezdy ze dvou významných vrcholů: Tarke Kang (Glacier Dome 7202 m) SZ hřebenem - Robin Baum a Vladimír Smrž (1998) a Čho Oju (8201 m) Z stěnou - Vladimír Smrž (2000).

Několik předních českých horolezců cíleně realizuje výstupy na osmitisícovky, především Radek Jaroš, Zdeněk Hrubý a Martin Minařík. K jejich nepochybně nejvýznamnějším aktivitám patří dva výstupy v alpském stylu Britskou cestou v jižní stěně Shisha Pangmu.

Přehled prvovýstupů:

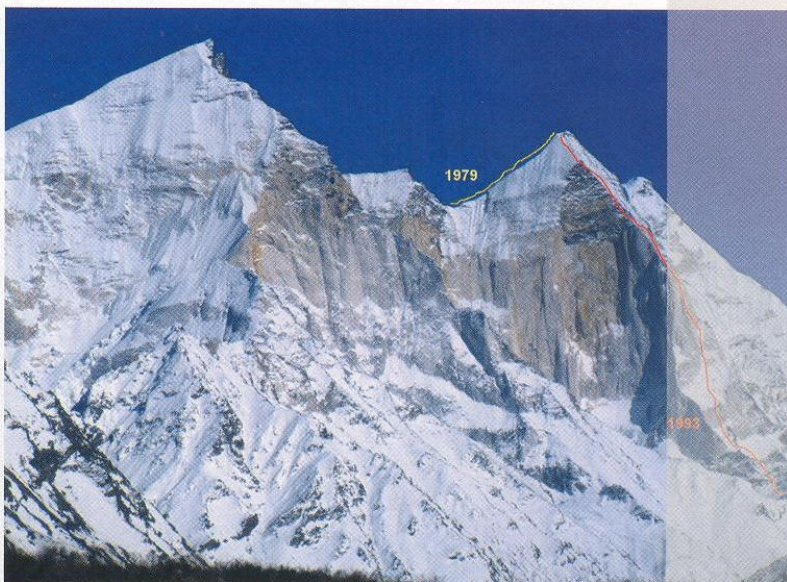
- K-2 (8611 m), JZ pilíř – „Magic Line“, vedoucí J. Majer, na vrcholu P. Božik a polští lezci P. Piasecki, W. Wroz dne 3. 8. 1986
- Shivling (6543 m), S stěna, vedoucí Tomáš Kysilka, prvovýstup družstvo Branislav Adamec, Pavel Rajf, Jiří Švejda (16. 9. 1987)
- Annapurna I (8.091 m), Z stěna, vedoucí Petr Schnabl a Zdislav Drlik, na vrcholu Jindřich Martiš a Josef Nežerka (2. 10. 1988)
- Dhaulágiri I (8167 m), JZ pilíř, prvovýstup v alpském stylu, vedoucí Jiří Novák, na vrcholu Zoltán Demján, Kazbek Valijev, Jurij Moisejev – oba z Kazachstánu (6. 10. 1988)
- Shisha Pangmu, centrální vrchol (8013 m), S stěna, vedoucí B. Chamoux, na vrcholu Joska Rakoncaj a dalších 6 členů expedice (12. 5. 1990)
- Lobuje Peak East (6119 m), V stěna, Michal a Mirek Coubalové (9. 10. 1990)
- Bhagirathi III (6454 m), Pilíř JZ stěny, obtížnost VII+, Zdeněk Michalec, Zdeněk Šlachta, na vrcholu dne 22. 8. 1993
- Baruntse (7129 m), S stěna, vedoucí Martin Otta, na vrcholu po výstupu v alpském stylu M. Otta, Vladimír Leifermann, Tomáš Pekárek (10. 5. 1994)
- Pumori (7161 m), JV stěna, vedoucí L. Sulovský, alpský stylem Zdeněk Michalec a Leopold Sulovský, na vrcholu 16. 5. 1996
- Amin Brakk (5850 m), Z stěna, Český expres (7b+, A3+), David Šťastný, Marek Holeček, Filip Šilhan (12. 7. 1999)
- Great Trango Tower (6286 m), JV pilíř – Česká cesta (VII-, A2), vedoucí Ivo Wondráček, na vrcholu Tomáš Rinn, Pavel Weissner, Jaro Dutka (29. 7. 1999)
- Mera Peak – předvrchol (6200 m), SZ pilíř (VII-, led 70°), vedoucí Michal Brunner, 18.-23. 10. 2000, na vrcholu Tomáš Rinn, Michal Brunner, Jiří Švejda
- Kwangde Lho (6187 m), JZ pilíř (V-, led 70°), vedoucí Jiří Novák, 27. 10. 2000, Jan Doudlebský, Radek Lienerth, Roman Kašpárek
- Kwangde Lho (6187 m), JZ stěna (M5+, 90°), vedoucí Jiří Novák, 29. 10. 2000, Vojtěch Dvořák, Roman Kašpárek
- Kwangde Nup (6035 m), SV pilíř, cesta „Cheap Wine“, obtížnost VIII, A2, 80°, podzim 2001, Jan Doudlebský, Radek Lienerth, jedná se o elegantní napřimění cesty A. Loweho a S. Svensona z r. 1989
- Kusum Kanguru, J vrchol (5805 m), cesta „Birthday Cake“, obtížnost 5.8/M5/80°, vedoucí I. Foltýn, říjen 2001, Ivan Foltýn, Pavel Chižňák, Petr Strnadel
- Kusum Kanguru, Z vrchol (5579 m), „West Buttres“, 5.8/90°, vedoucí I. Foltýn, říjen 2001, výstup realizovali Roman Kamler a Slávek Vomáčko
- Tengri Ragi Tau South (6180 m), J hřeben, cesta „Like a Dal Bhat“, obtížnost ED/7-, Radek Lienerth, A. Toloch, 21.-23. 10. 2002
- Kyashar (6750 m), JV stěna, cesta „Ramro chaina“, obtížnost M6+, WI 6, Jan Doudlebský, Marek Holeček, vylezeno do V sedla (6500 m), říjen 2005
- Mount Meru Central (6310 m), Garhwal, SV stěna, cesta „Filkův nebeský smích“, obtížnost 7a, M5, led 80°, Marek Holeček, Jan Kreisinger, na vrcholu 6. 10. 2006 po 13 dnech výstupu
- Garud (6504 m), Garhwal, cesta „Dream of Changabang“, P. Mašek, V. Hlaváč, J. Markup, 2006
- Drifika (6447 m), západní vrchol, Karakoram – Nagmah Valley, Babba's Dead Cam, obtížnost V, M4, v alpském stylu Martin Klonfar, Jiří Špíchal, léto 2007
- Kwangde Nup (6035 m), SV stěna, Between Sun and Shadow (na vrcholový hřeben – 5910 m), obtížnost W14, M5, 80°, Jan Kreisinger, Martin Kleštinec, 19.-21. 10. 2008, cesta probíhá v některých krátkých úsecích patrně shodně s cestou z r. 1989 (Kearney v sólovýstupu)
- Teningbo (5839 m), skupina Kyazo Ri, S stěna, první výstup na tento vrchol, vedoucí Martin Otta, 22. až 24. 10. 2008, obtížnost M3, 70°, Viliam Jakubec, M. Otta

K2 – 1986.

Makalu 1976.

Bhagirathi III. 1979, 1993.

K výčtu úspěchů patří také další podstatné výstupy žen Renaty Chlumské a Kláry Poláčkové na Mount Everest a Zuzky Hofmannové na Manaslu a Shisha Pangmu.

Koncem 90. let a po roce 2000 realizuje především mladší generace řadu dalších prvovýstupů na nižší vrcholy, a to vesměs velmi těžkými cestami. Patří k nim třeba prvovýstupy na Amin Brakk a Great Trango v Karakóramu, několik nových cest na vrcholy skupiny Kwangde Ri v nepálské části Himálaje, nová cesta na Mount Meru v Garhwalu atd. 📍

📍 Text: Jiří Novák

Foto: J. Novák a archiv

ČS. HOROLEZECTVÍ